

Interior,
de Maurice Mæterlinck
(1898)

PERSONATGES

- En el jardi:* EL VELL,
EL FORASTER,
LA MARTA *i*
LA MARIA (*nétes del vell*),
UN PAGÈS,
LA MUNIÓ.
- En la casa:* EL PARE,
LA MARE,
LES DUGUES NOIES *i*
EL NEN (*personatges muts*).

Un jardí antic plantat de desmais. Al fons una casa; tres finestres dels baixos am claror. Se veu bastant distintament una família que passa la vetlla sota lllum. El pare sèu al recó del foc. La mare està recolzada a la taula, la mirada perduda. Dugues noies, vestides de blanc, broden, somnioses, i somriuen a la tranquil·litat de la cambra. Un nen està endormiscat, amb el cap sota l braç esquerre de la mare. Quan un d'ells s'aixeca, camina o fa una acció, sembla que ls seus moviments siguin graves, lents, estranys i com esperitualisats per la distancia, la llum i el vel indecis de les finestres.

(El vell i el foraster entren am precaució en el jardí.)

EL VELL

Som al troç de jardí de darrera la casa. No hi vénen mai. Les portes són a l'altre costat. Són tancades, i els finestrons són closos. Però aquí no hi ha finestrons, i he vist claror... Sí; encara vetllen al voltant del llum. Ha estat una sort que no ns hagin sentit; potser haurien sortit la mare o les noies, i què hauriem fet allavors?...

EL FORASTER

Què fem?

EL VELL

Voldria veure, primer, si hi són tots. Si, veig el pare segut al recó del foc. S'està am les mans als genolls... la mare sèu, recolzada a la taula.

EL FORASTER

Sembla que ns mira...

EL VELL

No; no sap pas on mira; no mou els ulls. No ns pot veure; som a l'ombra dels arbres. Però no us acosteu més... També hi ha les dugues germanes de la morta. Broden lentament, i el nen s'ha adormit. En el rellotge que hi ha al recó són nou hores... No s temen res i no enraonen.

EL FORASTER

Si poguessim esser vistos del pare i fer-li alguna senyal? Ha girat el cap cap aquí. Voleu que piqui en una finestra? Convé que ho sapiga l'un primer que ls altres...

EL VELL

No sé qui escullir... Cal que prenguem grans precaucions... El pare és vell i malaltic... La mare també; i les germanes són massa joves... I tots l'estimaven com no s'estimarà més... Jo no havia vist mai casa més ditxosa... No, no; no us acosteu a la finestra, més aviat qualsevol altra cosa... Val més fer-ho saber el més senzillament possible; com si fos un aconteixement ordinari; i no semblar massa tristos; si no, el dolor d'ells vol sobrepujar el vostre i no sap què fer... Anem a l'altre costat del jardí. Trucarem a la porta i entrarem com si no hagués passat res. Entraré primer jo; ells no se sorprendran de

veure-m; jo vinc de vegades, al vespre, a dur-los flors o fruita, i a passar algunes hores amb ells.

EL FORASTER

Per què voleu que us acompanyi? Aneu sol; jo esperaré que m'cridin... No m'han vist mai... No só més que un passant; só un foraster...

EL VELL

Val més no esser sol. Una desgracia, quan no la porta un tot sol, no és tant clara ni tant pesanta... Hi pensava tot venint cap aquí... Si entro sol, me caldrà parlar tot seguit; en poques paraules els ho hauré dit tot, i no sabré què dir més; i em fa por el silenci que segueix les darreres paraules que anuncien una desgracia... Allavors és quan el cor se parteix... Si entrem plegats, jo ls dic, per exemple, després de molts rodeigs: L'han trobada així... Surava sobre l riu i tenia les mans juntes...

EL FORASTER

No tenia les mans juntes; tenia ls braços penjant al llarg del cos.

EL VELL

Ja veieu com sense voler un parla... I la desgracia s perd en els detalls... Si no, si entro sol, a les primeres paraules, essent com són, fóra horrorós, i Déu sap què passaria... Però si parlem, ara l'un, ara l'altre, ells ens escolten i no pensen en mirar la mala nova cara a cara... Penseu que la mare serà al davant i que la seva vida se sosté per un no res... És bo que la primera onada vingui a rompre sobre algunes paraules inútils... Convé que s parli al voltant dels desgraciats i que no estiguin sols. Els més indiferents porten, sense saber-ho, una part del

dolor... El dolor se divideix així sense soroll i sense esforços, com l'aire o com la llum...

EL FORASTER

Porteu la roba tota mullada, i degota sobre les lloses...

EL VELL

No més se m'ha mullat el baix de la capa. Vós sembla que teniu fred. Porteu tot de terra al pit... No me n'havia adonat pel camí amb la fosquedat...

EL FORASTER

M'he ficat a l'aigua fins a la cintura.

EL VELL

Feia gaire que l'havieu trobada quan jo he vingut?

EL FORASTER

Feia una estona. Anava cap al poble; ja era tard i el marge s'anava tornant fosc. Caminava amb els ulls fixos en el riu, perquè era més clar que el camí, quan veig una cosa estranya a dos passos d'un pomell de canyes... M'acosto i veig la seva cabellera, que se li havia aixecat formant com una rodona, damunt del cap, i així anava donant voltes, seguint el corrent...

(En la cambra les dugues noies giren el cap cap a la finestra.)

EL VELL

Heu vist tremolar sobre les espatlles la cabellera de ses dugues germanes?

EL FORASTER

Han girat el cap cap aquí... No han fet sinó girar el cap. Potser he parlat massa alt. (*Les dugues noies tornen a pendre llur primera posició.*) Però ja no miren... M'he ficat a l'aigua fins a la cintura i l'he pogut agafar per la mà i conduir-la sense gaire esforços a la vora... Era tant hermosa com ses germanes...

EL VELL

Era més hermosa potser... No sé per què he perdut tot valor...

EL FORASTER

Que voleu dir? Hem fet tot lo que l'home podia fer... Era morta feia més d'una hora...

EL VELL

Aquest matí vivia!... L'havia trobada sortint de l'glesia... M'ha dit que marxava; anava a veure son avia a l'altre costat d'aquest riu on l'heu trobada... Ella no sabia quan la tornaria jo a veure... Dèu haver estat a punt de preguntar-me alguna cosa; després no ha gosat i m'ha deixat de sobte... Però ara hi penso... I no havia vist res!... Ha somrigut com somriuen els que volen callar o tenen por que un hom compregui... Semblava no esperar sinó am pena... els seus ulls no eren clars i quasi no m'han mirat...

EL FORASTER

Uns pagesos m'han dit que l'havien vista anar i venir fins cap al tard per la vora del riu... Se pensaven que cullia flors... Podria ser que la seva mort...

EL VELL

No sabem... I què sap un?... Potser era de les que no volen dir res, i tothom porta en sí més d'una raó pera deixar de viure... No veiem dins de l'ànima com veiem dins d'aquesta cambra. Totes són així... No diuen sinó coses banals; i ningú s'hi tem res... Vivim mesos al costat d'algú que ja no és d'aquest món i de qui l'ànima ja no pot inclinar-se; li enraonem sense pensar-hi: i ja veieu lo que succeeix... Semblen unes nines immobils, i passen tants aconteixements dins de les llurs ànimes... Elles mateixes no saben el que són... Hauria viscut com viuen les altres... Hauria dit fins arribar a la mort: «Senyor, senyora, plourà aquest matí». O bé: «Anem a dinar; serem tretze a taula». O bé: «La fruita no és madura encara». Parlen somrient de les flors que han caigut i ploreu en l'obscuritat... Un angel mateix no veuria lo que cal veure; i l'home no ho comprèn fins després... Anit era allí, sota l'llum com ses germanes, i no les veu-rieu com s'han de veure, si no hagués passat això... Sembla que la vegi per la primera vegada... S'ha d'afegir alguna cosa a la vida ordinària abans de poder-la com-prendre... Les teniu dia i nit al costat vostre; i no us n'a-doneu sinó en el moment en que sen van per sempre... I, no obstant, quina estranya animeta no devia tenir; quina pobre i senzilla i inagotable animeta no ha tingut, el fill meu, si ha dit lo que deu haver dit, si ha fet lo que deu haver fet!...

EL FORASTER

En aquest moment somriuen en silenci...

EL VELL

Estan tranquils... No l'esperaven aquesta nit...

EL FORASTER

Somriuen sense moure-s... però l pare s posa l dit
als llavis...

EL VELL

Signa l nen adormit sobre l cor de la mare...

EL FORASTER

Ella no gosa alçar els ulls de por de trencar-li l són...

EL VELL

Les noies no treballen... Regna un gran silenci...

EL FORASTER

Han deixat caure la madeixa de seda blanca...

EL VELL

Miren el nen...

EL FORASTER

No saben que d'altres els miren...

EL VELL

També ns miren a nosaltres...

EL FORASTER

Han alçat els ulls...

EL VELL

I, no obstant, no poden veure res...

EL FORASTER

Semblen ditxosos, i, no obstant, hi ha un no sé
què...

EL VELL

Se creuen ben guardats... Han tancat les portes; i les finestres tenen reixes de ferro... Han reforçat les parets de la casa; han posat forrellats a les tres portes d'alzina... Han previst tot lo que s pot preveure...

EL FORASTER

Ens hem de decidir a dir-ho... Pot venir algú d'un moment a l'altre... Hi havia una munió de pagesos en el prat ont és la morta... Si un d'ells venia i trucava...

EL VELL

La Marta i la Maria són al costat de la morta. Els pagesos anaven a fer un baiard de fullatge; i he dit a la gran que ns vingués a avisar corrents tot seguit que s posessin en marxa. Esperem que vingui; m'acompanyarà... No hauriem pogut mirar-los així... Jo m pensava que no hi havia més que trucar a la porta, entrar senzillament, cercar algunes frases i dir... Però ls he vistos viure massa temps sota l llur llum...

(Entra la Maria.)

LA MARIA

Ja vénen, avi.

EL VELL

Ets tu? On són?

LA MARIA

Són més avall dels darrers turons.

EL VELL

Vindran en silenci?

LA MARIA

Els he dit que resessin baix. La Marta ls acompanya...

EL VELL

Són molts?

LA MARIA

Tot el poble va al voltant dels que la porten. Havien dut llums. He dit que ls apagessin...

EL VELL

Per on vénen?

LA MARIA

Vénen per curriols. Van molt a poc a poc...

EL VELL

Ja és hora de...

LA MARIA

Ho haveu dit, avi?

EL VELL

Ja pots veure que no hem dit res... Encara s'estan sota l'llum... Mira, fill meu, mira: veuras alguna cosa de la vida...

LA MARIA

Oh! Que tranquils semblen estar!... Un diria que ls veu en somni...

EL FORASTER

Teniu compte, les dugues germanes han fet un moviment...

EL VELL.

S'aixequen...

EL FORASTER

Me sembla que vénen cap a les finestres...

(Una de les dugues germanes de qui parlen s'acosta en aquest moment a la primera finestra; l'altra, a la tercera; i, apoiant al mateix temps les mans en els vidres, miren llarga estona en l'obscuritat.)

EL VELL

Ningú ve a la finestra del mig...

LA MARIA

Miren... Escolten...

EL VELL

La gran somriu a lo que no veu...

EL FORASTER

I la segona té ls ulls plens de por...

EL VELL

Teniu compte; no sabem fins on s'extén l'ànima al voltant dels homes...

(Un llarg silenci. La Maria s tira sobre l pit del seu avi i li fa un petó.)

LA MARIA

Avi!...

EL VELL

No ploris, filla meva... ja ns arribarà a nosaltres...

(Un silenci.)

EL FORASTER

Miren molta estona...

EL VELL

Encara que miressin cent mil anys no s'adonarien de res, les pobres germanes... La nit és massa fosca... Miren cap aquí; i la desgracia arriba per llà.

EL FORASTER

És una sort que mirin cap aquí... No sé què s'acosta pel costat dels prats...

LA MARIA

Me sembla que és la gent... Són tant lluny que apenes sels distingeix...

EL FORASTER

Segueixen les ondulacions del camí... ara s tornen a veure al costat d'un marge *illumitat* per la lluna...

LA MARIA

Oh! que gent semblen... Ja n'hi anaven de l'arrabal, quan jo he vingut... Fan una gran volta...

EL VELL

Vindran a pesar de tot, i jo ls veig també... Van caminant prats a través... Són tant petits que apenes sels distingeix entre les herbes... Un diria que són criatures que juguen al clar de lluna; i si elles els veien, no

endevinarien res... Elles prou els giren l'esquena, però ells van acostant-se a cada pas que fan, i la desgracia va creixent desde més de dugues hores. No poden impedir que creixi, i aquells que la porten ja no poden deturar-la... Són esclaus seus també, i és necessari que la serveixin... Té l seu fi, ella, i va seguint el seu camí... És infadigable i no té sinó una idea... És necessari que li prestin les llurs forces. Estan tristos, però vénen... Tenen compassió, però han d'avançar...

LA MARIA

La gran ja no somriu, avi...

EL FORASTER

Sen van de les finestres...

LA MARIA

Fan un petó a la mare...

EL FORASTER

La gran ha acariciat els cabells del nen, que no s desperta...

LA MARIA

Oh! Ara l pare vol que li facin un petó també...

EL FORASTER

Ara l silenci...

LA MARIA

Tornen al costat de la mare...

EL FORASTER

I el pare segueix amb els ulls el pendol del rellotge...

LA MARIA

Un diria que resen sense saber el que fan...

EL FORASTER

Un diria que escolten les llurs ànimes...

(Un silenci.)

LA MARIA

Avi, no ho digueu aquesta nit!...

EL VELL

Ja ho veus com perds el valor també... Ja sabia jo que no havíem de mirar. Tinc prop de vuitanta tres anys, i és la primera vegada que m sorpren la vista de la vida. No sé per què tot el que fan me sembla tant estrany i tant grave... Passen la vetlla, senzillament, sota l llur llum, com nosaltres l'hauríem passada sota l nostre; i, no obstant, me sembla que ls veig de dalt d'un altre món, perquè sé una petita veritat que ells encara no saben... És això, fills meus? Digueu-me per què esteu tant palids també? Hi ha potser una altra cosa, que un no pot dir i que ns fa plorar? Jo no sabia que hi hagués alguna cosa de tant trist en la vida, i que fa por als que la miren... Que res hagués passat, i jo tindria por veient-los tant tranquils... Tenen massa confiança en aquest món... Són allí, separats de l'enemic per unes pobres finestres... Se pensen que no succeirà res perquè han tancat la porta i no saben que sempre succeeix alguna cosa en les ànimes i que l món no acaba a les portes de les cases... Estan ben segurs de la llur petita vida, i no s

temen que tants d'altres en saben més; i que jo, pobre vell, tinc aquí, a dos passos de la llur porta, tota la llur petita felicitat, com un aucell malalt, entre les meves mans velles, que no goso obrir...

LA MARIA

Teniu compassió, avi...

EL VELL

Nosaltres tenim compassió d'ells, filla meva; però de nosaltres no n tenen...

LA MARIA

Digueu-ho demà, avi, digueu-ho quan és clar... no s'entristiran tant...

EL VELL

Potser tens raó, filla meva... Valdria més deixar tot això en la nit. I la llum és suau al dolor... Però què ns dirien ells demà? La desgracia fa tornar gelós; i els que l'han tinguda volen que sels faci saber abans que als estranys. No ls agrada que estigui en mans dels desco-neguts... Semblaria que hem robat alguna cosa...

EL FORASTER

Tampoc hi ha temps ara; ja sento l murmuri de les oracions...

LA MARIA

Són aquí... Passen per darrera l clos...

(Entra la Marta.)

LA MARTA

Ja som aquí. Els he guiats fins aquí... Els he dit que s'esperessin a la carretera (*Se senten crits de criatures.*) Ah! els nens encara criden... Els havia dit que no vinguessin... Però també ho volen veure, i les mares no creuen... Els vaig a dir... No; ara callen.– He portat l'anellet que li han trobat assobre... També porto fruita pera l nen... Jo mateixa l'he ajeguda sobre l baiard. Sembla que dormi... He tingut treballs; els cabells no volien posar-se bé... He fet cullir margaridetes... És llastima, no hi havia altres flors... Què feu aquí? Per què no sou amb ells? (*Mira a les finestres.*) No ploren?... Que no ho heu dit?

EL VELL

Marta, Marta, hi ha massa vida en la teva ànima, no pots comprendre...

LA MARTA

Per què no puc comprendre?... (*Després d'un silenci i am to de reconvenció.*) Vós no podieu fer això, avi...

EL VELL

Marta, tu no saps...

LA MARTA

Aniré a dir-ho jo...

EL VELL

No t moguis, filla meva, i mira una estona.

LA MARTA

Oh! Que són desgraciats!... No poden esperar més...

EL VELL

Per què?

LA MARTA

No sé... però ja no és possible!...

EL VELL

Vina aquí, filla meva...

LA MARTA

Quina paciència tenen!...

EL VELL

Vina aquí, filla meva...

LA MARTA. (*Girant-se.*)

On sou, avi? Estic tant trastornada que ni us veig ja... Jo mateixa ja no sé què fer...

EL VELL

No ls miris més; fins que ho sapiguen tot...

LA MARTA

Vull venir am vós...

EL VELL

No, Marta, no t moguis d'aquí... Sèu al costat de ta germana, en aquest pedriç vell, d'esquena a les finestres, i no miris... Ets massa jove i ten recordaries sempre més... No pots saber lo que és una cara en el moment que la mort va a passar davant dels seus ulls... Potser hi haurà crits... No t giris... Potser no hi haurà res... Sobre tot no t giris si no senties res... Un no sap per endavant la marxa del dolor... Uns quants sanglots d'arrels fondes,

i res més, moltes vegades... Jo mateix no sé l que faré quan els sentiré... Això ja no pertany a aquesta vida... Fes-me un petó, filla meva, abans que men vagi...

(El murmuri de les oracions s'ha anat acostant gradualment. Una part de la multitud invadeix el jardí. Se sent correr a passos sords i parlar baix.)

EL FORASTER. *(A la gent.)*

No us mogueu... no us acosteu a les finestres... Ont és?

UN PAGÈS

Qui?

EL FORASTER

Els altres... els que la porten?...

EL PAGÈS

Vénen pel caminal que va a la porta.

(El vell s'allunya. La Marta i la Maria seuen en el pedriç, d'esquena a les finestres. La gent fan un poc de brugit.)

EL FORASTER

St!... No enraoneu?

(La més gran de les dugues germanes s'aixeca i va a posar els baldons de la porta.)

LA MARTA

Obre?

EL FORASTER

Al contrari, tanca.

(Un silenci.)

LA MARTA

No ha entrat l'avi?

EL FORASTER

No... Sen torna a seure al costat de la mare... els altres no s mouen i el nen encara dorm...

(Un silenci.)

LA MARTA

Maria, dona-m les mans...

LA MARIA

Marta!...

(S'abracen i es fan un petó.)

EL FORASTER

Dèu haver trucat... Tots han alçat el cap al mateix temps... se miren...

LA MARTA

Oh! oh! pobre Maria... Jo ploraré també!...

(Ofega ls seus plors sobre l'espatlla de sa germana.)

EL FORASTER

Dèu trucar un altre cop... El pare mira l'hora. S'aixeca.

LA MARTA

Maria, Maria, hi vull anar també... No poden estar sols...

LA MARIA

Marta, Marta!...

(La detura.)

EL FORASTER

El pare és a la porta... Treu els baldons... Obre prudentment...

LA MARTA

Oh!... No veieu el...

EL FORASTER

Què?

LA MARTA

Els que la porten...

EL FORASTER

Apenes obre... No veig més que un trocet de jardí i el sortidor... No deixa la porta... recula... Sembla que digui: «Ah! sou vós!...» Aixeca ls braços... Torna a tancar la porta molt am compte... El vostre avi ha entrat a la sala...

(La gent s'ha acostat a les finestres. La Marta i la Maria primer se mig-aixequen, després també s'a-

costen, estretament agafades. Se veu el vell avançar dins de la sala. Les dugues germanes de la morta, s'alcen; la mare s'alça igualment després d'haver assegut, am molt compte, el nen en el silló on seia ella; de manera que, de fòra estant, se veu dormir el nen, amb el cap un xic caigut, en el centre de la sala. La mare sen va al vell i li allarga la mà, però la retira abans que ell hagi tingut temps d'agafar-la. Una de les noies vol treure la capa al vell i l'altra li acosta un silló. Però l vell fa un petit moviment de refús. El pare somriu amb un aire estranyat. El vell mira cap a les finestres.)

EL FORASTER

No gosa dir-ho... Ens ha mirat...

(Rumors en la gent.)

EL FORASTER

St!...

(El vell, veient cares a les finestres, ha girat de seguit els ulls. Acaba per asseure-s en el silló que li acosta una de les noies, i es passa diferents vegades la mà drete pel front.)

EL FORASTER

S'asseu...

(Les altres persones que s troben en la sala, s'asseuen igualment, mentres el pare parla am volubilitat. Per ultim el vell obre la boca, i el sò de sa veu sembla cridar l'atenció. Però l pare l'interromp. El vell torna a pendre la paraula i poc a poc els altres

s'immobilisen. De sobte la mare s'aixeca tota sobresaltada.)

LA MARTA

Oh! La mare ho endevina ja!...

(Se gira i s'amaga la cara en les mans. Nous rumors en la gent. S'empenyen. Alguns nens criden pera que ls aixequin i poder mirar. La major part de les mares obeeixen.)

EL FORASTER

St!... Encara no ho ha dit...

(Se veu que la mare interroga al vell, anguniosa. Ell diu algunes paraules més; després, de sobte, tots els altres s'alcen i semblen interpellar-lo. Allavors, lentament, fa que si amb el cap.)

EL FORASTER

Ho ha dit... Ho ha dit tot d'un plegat!...

VEUS DE LA GENT

Ho ha dit!... Ho ha dit!...

EL FORASTER

No se sent res...

(El vell s'alça també; i sense girar-se signa amb el dit la porta que és darrera seu. La mare, el pare i les dugues noies corren cap a la porta, que l pare no pot obrir immediatament. El vell vol impedir que surti la mare.)

VEUS DE LA GENT

Surten! Surten!...

(Empentes en el jardí. Tots se precipiten a l'altre costat de la casa i desapareixen, a excepció del foraster, que permaneceix prop les finestres. En la sala, la porta s'obre de bat a bat; tots surten al mateix temps. Se veu el cel estelat, un troç de jardí i el sortidor sota l clar de lluna, mentres que al mig de la cambra abandonada, el nen continua dormint apaciblement en el silló. Silenci).

EL FORASTER

El nen no s'ha despertat!...

(També sen va.)